

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Quidnam sit vsusfructus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

enim posses illam vindicare. similiter, si alteri esset quidem tradita titulo oneroso, sed scienti eam tibi antea venditam. de quo vide Couarr. lib. 2. Variarum c. 19. num. 5. & infra cap. 21. Dub. 19.

- 14 Notandum est, Ex eo quod per solum titulum, vel contractum non consequimur dominium, vel aliquod ius in re ante traditionem, sed solum actionem personalem, (præterquam in pignore & hypotheca) resultare multos effectus, vt bene ostendit Antonius Gomez. de seruit. n. 23. & 24. Primò, promissisti alicui vel vendidisti seruitutem in prædio. (v.g. ius eundi, vel currum ducendi per tuum prædium) & nondum tradidisti eo modo, quo tradi debet; si alteri vendis prædium, ille non habebit actionem in emptorem, aut in prædium, sed in te. Secundò, si vendidisti prædium cum pacto de retrouendendo, & ille vendat alteri, non habebis actionem in illum secundum emptorem, aut in prædium, sed in primum; quia nudum pactum de retrouendendo non tribuit tibi ius in re, sed actionem contra emptorem. Tertio, si alienasti bona tua in fraudem creditorum, & emptor alienarit in tertium; creditores non habent actionem in illa bona, vel in tertium, sed tantum in secundum, si fuit confcius fraudis, &c. vide plura apud Gomez. supra.

16 *Quando traditio non fit necessaria.* Dixi ordinarie, quia in quibusdam casibus non est traditio necessaria ad dominium acquirendum. Primò, in beneficiis: nam in his acquiritur ius in re, & quasi dominium per collationem & acceptationem. vt patet ex cap. Si tibi absentis, tit. de præbendis, in 6. Secundò, in hereditate: vt enim quis fiat dominus hereditatis, siue per testamentum, siue ab intestato, non requiritur aliud quam vt hereditas adeatur. vt patet ex L. Cum heredes. 23. n. de acquirenda vel amittenda possessione, vbi sic dicitur, *Cum heredes instituti sumus, adit hereditate omnia quidem iura ad nos transcunt, possessio autem nisi naturaliter apprehensa sit, ad nos non pertinet.* Aditur autem hereditas, dum accipitur verbo, vel factò, vt habetur Instit. de hereditum qualitate, §. vlt. Tertio, in legato. Si enim tibi certa legata sit, statim hoc ipso quo heres acceptat hereditatem, efficeris eius dominus. vt colligitur ex L. A Titio 64. n. de furtis. vbi dicitur *quod res legata recta via ab eo qui legauit, ad eum cui legata est, transeat.* Quarto, Quando aliquid donatur, venditur, aut relinquitur ciuitatibus, ecclesiis, aut aliis piis locis, aut in redemptionem captiuorum. vt colligitur ex L. Vt inter lus diuinum. 23. C. de sacrosanctis Ecclesiis. Quintò, In contractu societatis omnium bonorum per matrimonium. de quo vide Couarr. lib. 3. variar. cap. 19. n. 1. & 2. Sextò, Si donasti & tradidisti alteri domum, fundum, vel quid simile, sub ea conditione vt tibi alimenta præbeat, illo non præbente, vt debet, statim recipis dominium & possessionem illius rei, absque vlla traditione. L. 1. C. de donat. quæ sub modo. Septimò, Si Princeps contrahat cum aliquo, vel donet, & intendat transferre dominium, erit translatum absque alia traditione, vt docet Couarr. lib. 2. variar. c. 19. n. 3. Ratio est, quia sicut ex voluntate Principis est quod requiratur traditio; ita etiam ipsius arbitrio potest omitti. Præter hos vix inuenias alios casus, in quibus ad comparandum dominium siue plenum, siue non plenum, non requiratur traditio Iure communi Casareo. nam de Iuribus propriis

variorum regnorum, vel dominiorum non est nobis hic sermo.

Aduerte tamen, ad ius hypothecæ vel pignoris, talem traditionem aut apprehensionem non esse necessariam, sed nudam conventionem, vel legis dispositionem sufficere. vt patet L. 1. n. de pignoribus.

Dico Secundò, quando dominium non transfertur ab vno ad alterum, ad acquisitionem eius sufficit apprehensio: sic enim acquiruntur dominia earum rerum, quæ nullius sunt; vt infra dicitur cap. 5.

DUBITATIO IV.

Quidnam sit vsusfructus.

Respondeo, *Est ius rebus alienis vtendi fruendi, 17* *salua rerum substantia.* Ita habetur Instit. de *Explicatur* vsufructu, in principio. Habet hæc definitio *definitio.* 5. partes. Prima, *est ius*, quia non loquimur hic de vsu actuali, quem Iurisperiti vocant vsum facti, sed de ipso iure vtendi fruendi. Secunda est, *vtendi*, vt excludatur ius, quod habet creditor in pignore vel hypotheca, vel depositarius in deposito; hi enim non possunt vti rebus illis: quod si vtantur inuito domino, tenentur ei restituere æstimationem vsus. Tertia, *fruendi*, vt excludatur nudum ius vtendi re aliqua, quod non extendit se ad eius fructus percipiendos: sicut facit hoc ius, quo non solum datur potestas vtendi re illa, in qua constitutum est, (v.g. equo, domo, agro, silua) sed etiam fruendi, id est, percipiendi omnes fructus; ita vt hoc ipso quo eos colligit, acquirat in eis plenum dominium. Si tamen fructuarius, priusquam eos collegerit, moriatur, (etiam si iam sint maturi) acquiruntur domino proprietatis, non heredibus fructuarij. vt habemus Instit. de rerum diuisione. §. Is verò. Ratio est, quia quamdiu adhærent fundo, censentur vnum cum solo, vnde pertinent ad dominum soli, donec fructuarius eos colligendo comparauerit sibi eorum dominium, quare si durante suo iure non collegerit, manebunt domino fundi. *Fructus* autem dicuntur, in grege quidem, lana, lac, fœtus: in fundo, quæfænum, segetes, virgulta, salices, & omnes arbores cædæ: fructifera autem non censentur in fructu. proles ancillæ non censetur in fructu, ob dignitatem naturæ. Vide de his omnibus lib. 7. n. tit. 1. potissimum L. 8. & 59. & 68. Quarta, *rebus alienis*, vt excludatur ius vtendi & fruendi, quod quisque habet in re sua. Quinta, *salua rerum substantia*, quia fructuarius debet rem integram proprietario reseruare. Hinc fit vt vsufructus propriè dictus non possit constitui in rebus quæ vsu consumuntur, vt in vino, oleo, frumento, pecunia. Vtilitatis tamen causa in his constitui potest quasi vsufructus. tunc autem transferretur *Quasi vsu* dominium in fructuarium; sed hic debet dare *vsufructus.* cautionem se finito tempore præscripto restitutum pecuniam, vel rei æstimationem. Vide Instit. supra, §. Constituitur.

Notandum autem est Primò, ob hanc vltimam *18* *Obligatio* *ad 4.* particulam, *vt salua maneant rei substantia*, fructuarium obligari ad hæc quatuor. Primò, Si habet vsufructum gregis, vel armenti, quamuis possit vtrifru lacte, lana, & fœtu; tamen in locum capitum demortuorum; vel inutilium, debet

debet è seorsum substituere alia capita : quæ postquam substituerit, cedent in dominium proprietarij: unde si pereant, ipsi peribunt. Ita habemus Instit. de rerum diuisione. §. Sed si gregis. hoc tamen non habet locum quando conceditur vsus, non gregis collectiue, sed animalium, seu singulorum capitum; tunc enim non tenetur substituere. Ita habemus L. Quid ergo. 70. 7. de usufructu. Ratio est, quia grex est æternus; sed singula capita seorsum pereunt.

Secundò, Si usufructus sit constitutus in silua aut vinea, tenetur fructuarius loco arborum vel vitium demortuarum alias serere; nisi vi temporis vel simili casu essent euersa. quod enim fortuito perit absque culpa fructuarij, proprietario perit.

Tertiò, Si in ædibus sit constitutus usufructus, tenetur ad modicam earum reparationem proprio sumptu, vt integræ permaneant; non tamen tenetur ad magnos sumptus quibus efficiantur meliores.

Quartò, Tenetur ad dandam cautionem proprietario, se boni viri arbitratu vsurum fructurum re ipsius, eamque restitutum finito tempore præscripto: vide plura apud Silu. sed minoris momenti.

19 Notandum Secundò, Vsumfructum acquiri dupliciter, Primò, Legis ordinatione. Hic dicitur *legalis*, vt is, quem pater habet in peculio filij aduentitio, quamdiu filius est sub patria potestate, & quem habet mater transiens ad secunda vota in bonis prioris tori.

Secundò, Priuata dispositione, vt testamento, pactionibus, stipulationibus. vt habetur Instit. de usufructu. §. 1. Hic dicitur *conventionalis*, vide Gomezium, de seruitutibus, n. primo.

DVBITATIO V.

Quomodo vsusfructus amittatur.

20 Respondeo, Amitti multis modis. Primò, si moriatur usufructuarius. Secundò, si res ipsa pereat: vt si domus incendio consumpta sit. Tertiò, si tanto tempore non vtatur suo iure, quanto opus est vt dominus directus contra eum præscribat. Hoc autem tempus est 10. annorum inter præsentem, & 20. inter absentes; vt colligitur C. de usufructu, l. pænult. Quartò, per maximam capitis deminutionem. Dicebatur autem maxima

21 *Capitis deminutio maxima tribus casibus.* capitis deminutio, cum ciuitas simul & libertas amittebatur: hoc autem fiebat tribus casibus. Primus est, per condemnationem ad metalla, vel ad bestias, vel generatim ad mortem. Sa pè enim condemnatio ad mortem longo tempore antecedeat executionem. Hi dicebantur effecti serui pænæ, quod autem omnes ad mortem condemnati huc pertineant, patet L. Qui vltimo, 29. 7. de pœnis, & clarè L. Quod ad statum, 12. ibidem. vbi dicitur, eos in quos animaduerti iubetur, statim seruos pænæ fieri. eodem pertinent damnati perpetuò ad tritemes; vt docet Gomezius ad L. 4. Tauri n. 1. Et quamuis per Authent. primam de nuptiis c. 8. ablata sit seruitus pænæ, quatenus erat impedimentum dirimens matrimonium; non tamen est ablata, qua parte faciebat amitti vsumfructum, eumque reuerti ad proprietariu, vt eruditè ostendit Molina disp. 9. Secundus est, quando liber-

tus ingratiitudinis in patronum condemnabatur, ideoque rursus in seruitutem reuocabatur. Tertius, quando se patiebatur vendi, vt esset particeps pretij. Hi tres casus habentur Instit. de cap. demin. §. 2. Quintò, per mediam capitis deminutionem; quæ est, cum ciuitas amittitur, sed libertas retinetur; hoc autem fiebat duobus casibus: Primò, cum quis deportabatur in insulam. Secundò, cum aliquis proferiebatur interdictus aqua & igni: vt habetur Instit. sup. vbi

Aduerte, hæc debere esse perpetua, & cum amissione omnium bonorum; quò modo fiebat apud veteres: alioquin non inducitur mediam capitis deminutionem. Hi omnes dicuntur mortui ciuilitè, quia testari non poterant, & respectu bonorù perinde se habebant ac si mortui fuissent. vide Silu. v. Testamentum. r. q. 4. eodem pertinent damnati ad carceres perpetuos, iuxta communem sententiam Doctòrum. Per professionem vero non redit usufructus ad proprietarium, sed transit ad monasterium, si est capax successiõis; vt rectè Nauar. commentario secundo de Regular. n. 70. & sequent. colligitur Authent. Ingressi. C. de sacrosanct. Eccl. de quo inf. c. 41. Dub. 10.

Sextò, Si usufructuarius cedat iure suo ipsi proprietario.

Septimò, Si acquirat rei proprietatem: quod consolidatio dicitur. Vide Instit. de Vsumfructu. §. Finitur, & Siluestrum verbo Vsumfructus. §. 11.

Octauò, Si pater fiat hereticus, hoc ipso amittit vsumfructum in bonis aduentitijs filij; lique statim coalescit cum dominio directo, quod habet filius. Ita docet Iacobus Simanchas Institutionum catholicarum tit. 9. n. 81. & noster Molina disp. 9. Ratio est, quia propter crimen hæresis paternum, etsi adhuc occultum, filius omnino exit patriam potestatem, efficiturque sui iuris, adeò vt nulla alia emancipatione egeat, vt expressè habetur cap. 2. de hæreticis in 6. Alexand. 4. Si nulla alia egeat emancipatione, ergo etiam quoad bona sua est exemptus à iure paterno. unde sequitur, posse illum vii occulta compensatione, si aliter suo iuri consulere nequit.

DVBITATIO VI.

Quid sit vsus.

24 Respondeo, *Vsus est ius vtendi re aliena, salua ipsius substantia.* De hoc agunt Institutiones & Digesta, post titulum de Vsumfructu. Patet ex dictis de vsumfructu. Additur *salua rei substantia*, vt excludatur ius ad vsum, quores consumitur, vel alienatur; qui etiam dicitur vsus, sed non ita propriè. Quid autem concedatur in vsum fundi, ædium, serui, pecoris, eleganter explicatur in Instit. tit. de vsu, & habitatione.

Solum hie duo Notanda. Primum, Eum, cui concessus est vsus alicuius rei, non posse illam alteri locare, vel gratis concedere: secus est de eo qui habet vsumfructum. hic enim potest rem illam alteri locare, & percipere pretium elocationis, vel gratis concedere. Instit. de vsu §. 1. non tamen ita vt alter fiat usufructuarius: sed vt habeat ius quoddam ad percipiendos fructus dependens à iure usufructuarij.

Secundum, In omnibus rebus alienis, quibus aliquo modo vii vel etiam frui possumus, consi-

22 Media capitis deminutio.

23 Si pater hereticus.

25 Differentiam vsus et vsumfructus.